

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Lausunto

15.4.2021

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

VIITE HE 43/2021 vp

ASIA **Kirjallinen asiantuntijalausunto liittyen hallituksen esitykseen: HE 43/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta**

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiakohdassa mainitusta hallituksen esityksestä.

Pyydettyinä lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa seuraavaa.

Lakiesitys myönteisellä tavalla vähentäisi byrokratiaa työvoimapolitiittisten päätösten osalta ja näin sujuvoittaisi prosessia asiakkaan näkökulmasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että kuntakokeilun lakiesityksessä muutosesitykset lisäävät kuntakokeilun onnistumismahdollisuuksia ja parantavat kokeiluun osallistuvan asemaa mm. seuraavasti:

- asiakkuuteen ei tarvitse olla työtön työnhakija
- asiakkuus voi siirtyä kotikunnasta toisen kokeilukunnan asiakkaaksi tai takaisin työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi
- kokeilukunta voi arvioida monialaisen yhteispalvelun tarpeen, vastata kartoitusjakson toimenpiteistä tai tehdä monialaisen yhteispalvelun tarpeen päättymisen arvioinnin
- kunnalla olisi uusi työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen liittyvä tehtävä sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen tehtäviä.
- työnhakija voi tehdä palkatonta tavanomaista yleishyödyllistä vapaaehtoistyötä tai tavanomaista talkootyötä menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen.
- kokeilun alueen kunta antaisi työvoimapolitiittisen lausunnon alle 18-vuotiaan koulutusta vailla olevan nuoren oikeudesta työttömyysetuuteen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun hallituksen esityksen 5 §:n mukaisessa asiakkuuden siirtämisessä tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että siirtäminen ei vaaranna asiakkaan mahdollisuutta saada palvelutarpeensa mukaisia palveluita. On tärkeää, että kun entistä laajempi joukko viranomaisia antaa esimerkiksi työvoimapolitiittisia lausuntoja, järjestelmä kohtelee yhdenvertaisesti taide-, kulttuuri- ja luovien alojen asiakkaita.

Taustalla on kokemus siitä, että taiteilijoiden pirstaleista työmarkkina-asemaa ei aina tunnisteta viranomaisyhteyksissä, mikä on johtanut kirjaviin käytäntöihin nykyisessäkin mallissa.

Kun siirtoja tehdään, on taattava myös riittävä asiantuntemus asiakkuuksien hoitamisessa. Tämä on erityisen tärkeää taide-, kulttuuri- ja luovan alan asiakkaiden osalta, joille on tyypillistä se, että henkilö voi olla samaan aikaan monenlaisessa työmarkkina-asemassa. Taiteilijoiden ja laajemmin luovien alojen ammattilaisten erityiskysymyksiä syntyy mm. tulkinnoista omassa työssä työllistymisestä, työssäoloehdon täyttymisestä ja yrittäjyyden tulkinnoista (pää- vai sivutoimisuus), tekijänoikeustulojen vaikutuksesta ja apurahajaksojen tulkinnasta. On varmistettava, että kaikilla päätöksiin liittyvillä viranomaisilla on saatavilla riittävä osaamista ja alakohtaista tietoa päätöksentekoa varten.

Asiakkuuksien siirtäminen ei saa myöskään pitkittää esimerkiksi 12 a §:n mukaisten työvoimapolitiittisten lausuntojen tai muiden päätösten valmistelua. Esimerkiksi taide-, kulttuuri- ja luovan alan asiakkuuksien käsittelyajat ovat erityiskysymystensä vuoksi saattaneet pitkittyä jo nykyisessä järjestelmässä.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi